

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok-, gazda-
sági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K. Tani-
tókknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány ára
10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10 489. sz

Márczius 15.

Törvénybe nem iktatták. Rendelet nem intézkedik róla. A nemzet közös érzése avatta legszebb ünnepünké ezt a dátumot, melyet az új korszak eszméinek ragyogó sugarai aranyoznak be.

A mily fényes volt születése, oly elhagyatott volt kezdetben a sorsa. Tizenkét éven keresztül senki sem ünnepelte. Később, hét éven át csak a fiatalság dalogtatott róla az utcán és a sajtó élesztgette ennek a napnak kultuszát s a nemzet hitét a szebb jövő iránt.

Az igazság sohasem évül el. Az idők folyása sem alkalmazkodik egyesek opportunizmusához. Hiába okoskodtak a „*naptár-javitással*“. Márcziusból nem lehet áprilist csinálni. Igen, mert a történeti igazság írta be ezt a napot a nemzet lelkébe s ma már a magyar társadalom — osztálykülönbség nélkül — ünnepel és imádkozik márczius 15-én.

Az a lelkesedés, melylyel a nemzet ezt az ünnepet megüli, törhetlen ragaszkodást jelent azokhoz az eszmékhez, melyek 1848. márczius 15-én diadalmasan szárnyra keltek. Ne féljen azoktól senki! Mi azt valljuk, azt hirdetjük, hogy ennek a napnak fényében a nemzeti érzés a monarchikus elvekkkel nemcsak megfér, hanem ki is egészítik egymást. Hisszük, hogy egykor a nemzet és dinasztia érzelmének közös szentségében fog ragyogni ez a nap...

Lesz még egyszer ünnep a világon! A megváltásnak diadalmas ünnepe. Ezt a reményünket te ápolod, márczius 15. Valahányszor megjössz, hálaadó szívünkben, imádságos ajkunkon megzendül a zsoltosma:

Lelkünk felett varázsođ ég,
Szabadság dicső hajnala.

Te hoztál fényt, mikor boros
Egüinknek nem volt nappala.

Legyen tied ma dal, virág,
Pihenni megtért hős világ!

Szabadság, egyenlőség és testvériség! — a jelszava ennek a napnak. Jóvá tette ezerév borzasztó igazságtalanságait. Szabadságnál kezdődik az ember. Az *egyenlőség* alapján polgárnak csak annyit nyom a parasztgazda, mint a legczifrább nevű gróf. A *testvériséget* az a szeretet hirdeti, mely az élet lelkéből s közös anyánk ajkáról fakad.

Szabadság, egyenlőség és testvériség! A népek szentháromsága. Nagy lelkek apostolkodása, mártirok kiontott vére iktatta be ezt a dogmát a kultur nemzetek szívébe. Szabadság nélkül nincs jog, egyenlőség nélkül nincs igazság, testvériség nélkül nincs áldás.

Ez a gondolat, ez az érzés kell szárnyra márczius 15-én, hogy egy okszerű, hatalmas, ellenállhatlan akció fenségében hirdesse az új kor evangéliumát, melylyel a szabadsajtó — mint minden más szabadság fő organuma — megtermékenyítette milliók lelkét.

Az 1848-as alkotások jó része — hála Istennek — átment az életbe. Nevelő és erősítő hatása alatt áll és állni fog a megifjudott nemzet, mely a trónnak és az alkotmánynak legerősebb támasza.

A magyar alkotmány ezer esztendőnek, ezer meg ezer véres küzdelmeknek gyümölcse. Amíg az alkotmány megvan, kihalt remények sirjai közé nem vetődik a nemzet. Ezt a hitet, ezt az ideált nem szabad kiveszni engedni a szívünkbe; különösen most, mikor az anyagiság köznapiságában sivárrá lett életbölcészlet a léleknek annyi szép ideális vonását törülgeti... Az ideálok kultuszáról lemondani nem szabad. Esményiség nélkül ubi bene, ibi est patria; eszményiség nélkül a kufár lelkek vannak, kik mindenben önző czélokot keresnek...

Márczius 15. nekünk szent azért is, mert a székelyekért rajongó Petőfi napja ez.

Alkut nem ismerő hangján,
Tizenkét pont, mit kért a nép,
Szemében büszke láng lobog;

A Tyrteus előre lép,
Arczán az égi fény. Miként
Szabadság szent apostola
Beszél a menydörgés szaván:

Nem alkuszunk. Most vagy soha!
Szabad, független nép leszünk,
Vagy egytől-egyig elveszünk!

És — — ő elveszett... Porai itt pihennek közelünkben, a Nagy-Küküllő völgyében... De tán nem is pihennek. Talán a szél széthordta a Székelyföldön, hogy mindenikünknek jusson egy-egy szemecske, mely a hazáért élni-halni tanítson.

Oh Petőfi, hogyha sirodból kikelnél,
Sugármezben lelked köztünk elhaladna:

Régi dicsőségünk pusztulása miatt
Hulló könyeid közt — szived meghasadna!

Igen, mert pusztulunk, veszünk... Valami úgy fáj bennem... De azért felelem a hit. Áldom Istenemet, hogy súlyos gondok, nagy csalódások között se vesztettem el lelkem reményét. Az égre tekintek, honnan tavaszi meleg sugár ragyog a szívemre...

Hiszek egy szebb jövőben!

Fülei Sz. Lajos.

Felsőbb hatóságok elvi jelentőségű határozatai. 1. A mesterséges bor elkészítése által elkövetett kihágás tényálladékának megállapításánál közömbös, hogy a bor vízzel, vagy pedig mástól vett már vizezett mesterséges borral kevertetett. 2. A méhesből ellopott méz és a méhek megfojtása miatt indított ügy elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. 3. A megbetegedett cselédnek a gazda által nyújtott házi ápolás időtartama beszámítandó abba a kórházi ápolási 30 napba, amelyre vonatkozólag a gazda kötelezettségét a törvény megállapítja. 4. Az erdőőr mezőgazdasági cseléd s e czímen az általa lakott ház adómentes. 5. A csendőrség idegen területen engedély nélküli vadászás által elkövetett kihágás miatt panaszemelésre nem jogosult.

Udvarhelyvármegye szarvasmarhatenyésztése.

— Közli: lengyelfalvi báró Orbán Ottó. —

(1. folyt.)

A sóvidéki községek közül Korond lakosainak azon része, a kiknek a hegyben, Fenyő-kutnál olyan szállásuk volt, mint az oroszhegyi és zetelaki lakosoknak, azok is emezekhez hasonló módon folytatták a szarvasmarha-tenyésztést.

A többi sóvidéki községek, Alsó- és Felsőfalva, Parajd, Atyha szintén a jelzett módszerrel tenyésztették azon különbséggel, hogy havasi épületes tanyájuk nem volt, hanem csak nyári szállásokat csináltak viharmentes helyekre és éjszakákon át ott hálatták a nyájukat. Telelni pedig hazahajtották a községbe saját portájukra.

A két Homoród mentén fekvő községek, melyek szintén dus, erdős legelőket birtak és a melyeknek határaikon többnyire bővizű sós-források vannak, a sóvidéki községeknél jelzett módszerrel gyönyörűen virágzó, tiszta erdélyi fajta szarvasmarha-tenyésztést üztek.

A vármegye területén fekvő azon községek, a melyek nem birtak erdős legelőkkel, hanem határaikon közlegelők voltak és a nyomásos rendszerrel folytatott gazdálkodás mellett fentartott ugar-határokon legeltették tehén-állományaikat, azok is szintén a szabadtenyésztési rendszert tartották fenn, a mennyiben az apa-állatokat a tehéncordákban szabadon járatták s ezeknek privilegiuma volt, mert szabadon legeltek tetszés szerint ott, a hol akartak. A vetés-határokon úgy, mint az ugar-határokon és legelőkön. Azon községek, a melyeknek nem volt rendes, egész évre szükséges állandó marhalegelőjük, a fiatal szaporulatot rendszeresen kiadták nyári legelőre a két homoródmenti, sóvidéki és havasalji községek dus legelőjére legelni, mert azon községeknek rendszeren legelőfölöslegük volt és ezen területekre nagyon jutányos legeltetési díjak mellett fogadtak fel legelőmarhákat.

A nagyobb közlegelőkkel bíró községeknek rendszeren külön üszöcsordájuk volt. Az üszöket, az ökrötülkök és nagy ökröktől külön elkülönített nyájukban járatták a legelőkön azért, hogy az üzetés idején, amely rendszeren előfordult az üszöknél, az ökrök és ökrötülkök ne rontsák magukat és az üszöket is. Az ilyen üszöcsordákban könnyebb fajta fiatal szabad bikákat járattak azért, hogy az üszök a fojtás ingere következtében a növényben ne csökjenek meg. A hatvanas évek elején Udvarhelyvármegyében a székelység kezén olyan virágzó szarvasmarhatenyésztés volt, hogy egyes jobb módú székelgy gazdáknak, például Oroszhegyen Boldizsár Ferencznek 60—70 darab kisborjas tehene is volt.

A jelzett tenyésztési rendszer mellett fejlett és nőtt fel az a páratlan izmos, erőteljes, fúrge, kitartó és az idő minden viszontagságaival dacolni képes világhírű tiszta erdélyi fajta igazi ökrök és erdélyi fajta szarvasmarha. Hogy a jelzett tenyésztési irány elég jó volt és célhoz vezető, világosan beigazolta az abban az időben elért fényes tenyésztési eredmény.

Későbbi időben az oláhországi urbériség felszabadításával a bojárók anyagi helyzete lazult és az eddig folytatott pazar fényűzést a kocsi-lótartásban felkezdették hagyni. Ezért a lukszus lovak kelendőse is csökkent s Udvarhelyvármegyében a birtokososztály a lótenyésztés mellett a szarvasmarhatenyésztést is felkarolta.

(Folyt. köv.)

Tan- és nevelésügy.

Beszélgessünk iskolai szellemben.

Hozzászólás a „Nevelési hiányok“ című értekezéshez. Fiátfalva, febr. 26.*

Ha megfigyeljük úgy a felnőttek, mint a gyermekek beszélgetését s a beszélgetés tárgyát és modorát, szomorú tapasztalatra jutunk. Igen gyakran olyan beszédeket hallunk, amelyen csaknem minden jobb izlésű ember megbotránkozik. — Azt vettem észre, hogy illetlen, durva, gunyos és kapzsi lett az emberek egymással való beszélgetése úgy az intelligensebb elemnél, mint a közönségnél. Az ifjuságról még épen nem is szólok, mert azoknál már türhetetlen ez az állapot.

Pedig ma, az előrehaladás korában sokkal szebb és illemesebb kellene legyen az emberek beszéde annyival is inkább mert ma már ami édes anyanyelvünk és irodalmunk is fejlettebb és virágzóbb, mint régen. De úgy látszik, kezdjük nem becsülni.

A régi időben keveset beszéltek és irtak, de az aztán illedelmes, komoly és vallásos volt, mert a bot, vagy a censura megtette a hatást. Ma pedig igen sokat mondanak és irnak illetlent és léhát, egymást sértőt és gunyolót, mert hát ma szabad szolás, szabadsajtó, szabadság, testvériség és egyenlőség van. Pedig: Quid licet bovi, non licet jovi, — mondja a latin közmondás. Magyarul: „ami szabad az ökröknek, az nem szabad a borjunak“. Amit szabad a nagyok előtt beszélni, nem szabad azt a gyermekek előtt.

Ma mindenki vezérszerepet akar vinni úgy irásban, mint szóval. S mit veszünk észre? ... Azt, hogy *»V a k v e z e t i v i l á g t a l a n t s m i n d k e t t ő a v e r e m b e e s i k.«* Más szemében a szálkát meglátjuk s a magunkéban a gerendát feledjük. Mindenkit szidalmazunk, hogy: *»Te vagy a hibás!«* Szóval Ádám veti Évárát, Eva pedig Ádámra. De a kötelességtudás, a jócselekedet és a jó példaadás, oh! ezek mind csak mellékes dolgok.

Állatias, irigy és bosszualló lett az emberek beszéde és cselekedete egymás iránt, mert nem tudják azt, hogy a rosszért rosszal fizetnek, bünt tesznek és rontnak, míg, ha jóval fizetnének, erényt gyakorolnának és javítanak.

És ime! ezek után méltán mondhatom ezt, hogy beszéljünk iskolai szellemben.

Iskolai szellemben való a beszélgetés akkor, ha a tanító az illem és kellő komolyság határait nem lépi át, midőn a gyermekeket tanítja, vagy velők beszélget. Léha, gunyos és káromló beszéddel nem él a gyermekek előtt. E helyett csendes, megfontolt, világos, tiszta és igaz szó-lásával igyekszik a gyermekeknek, hol az értelmére, hol pedig a jó kedélyére hatni.

Iskolai szellemben való a beszélgetés akkor, ha a tanító a gyermekektől is megköveteli az illemes beszédet és a trágár- és üreset léptenyomon üldözi, de nem vesszővel és haraggal, meg szidalmazókkal, mert ezek által inkább csak ront, mert bennök a rosszat megbüntetni akarván, magát csak megutáltatja velük s hát-mögött még annál inkább gyakorolják; hanem szelid, nyájas és illemes beszéddel s erkölcsi szép példákkal igyekezzék őket az illetlen beszédre elszoktatni. Megfogyja látni, hogy erényt gyakorolt és javított.

Ime! ilyennek kell lenni az iskolai szellemben való beszélgetésnek a gyermekekkel az iskolában, mert így rendeli a törvény és a józan ész is s bizonyára a lelkiismeretes jó tanító nem is tesz másképp.

S ha ez így van az iskolában, szeretném, ha így lenne az egyes családokban és a társadalomban is.

Csak hogy — fájdalom, igen sok szüle nagyon keveset ad arra, hogy vajjon hallják-e őt a gyermekek, vagy nem. Sőt mi több, saját fülemmel hallottam azt, mikor a szülők tanították gyermekeiket az illetlen beszédre és a trágár énekekre. S ma már annyira elharapódzott az illetlen beszéd, hogy az iskola nem képes ellensúlyozni.

Nagyon előmozdítja az illetlen beszédet az ugynevezett ponyvairódalom és a füzfapó-ták verselése, melyből mohón tanulja be a köz-nép az illetlenebbnél-illetlenebb beszédeket. Bizony szükség volna ezeket is bizonyos korlá-

* Térszűke miatt késott.

Szerk.

tok közé szorítani, mert ma már a ponyvairódalom termékei még a miveltebb elemek összefüvetelén (kötőkék, fillérestélyek és műsoros bálok stb) sem ritkák.

Terjesztői, melegágyai az illetlen beszédnek a vendéglők és korcsmák. Sőt mi több, még a hivatalokban is igen gyakran olyan beszédet hall az ember, hogy kénytelen ekként kiáltani fel: *»Istenem légy irgalmas nekik!«* vagy *»No, jól megszidá az Istenemet!«* stb. . .

Az előzményben felsorolám, hogy az illetlen beszéd miféle okok következtében terjed. De lássuk már azt is, hogy miként akadályozhatjuk meg a terjedését?

Ugy, hogy beszéljünk iskolai szellemben. E végre a szülőknél hassunk oda, hogy otthon a családokban s általában mindenütt kerüljék az illetlen és léha beszélgetést. S különösen a gyermekek előtt válogassák meg a beszélgetésük tárgyát.

Megtörténik, hogy olykor-olykor szidalmazókra is fakadnak a szülők úgy egymás, mint a gyermekek iránt és ilyenkor nagyon vigyázzanak, mert egy elejtett szóval többet árthatnak, mint használhatnak és örökre sebet ejthetnek úgy magukon, mint gyermekeiken. Inkább igyekezzenek szelid, nyájas és illemes beszéd által a hibát jóvá tenni, mert a szidalmazással inkább rontnak, míg a szép szóval javítanak.

Mondhatná valaki: hiszen az ember nem beszélhet mindig okos dolgot és végül, mit is?

Azt is megmondom, hogy mit és miből?

Ahol gyermek van a családban, jól teszik a szülők, ha kérdőre vonják az iskolás gyermekeiket, hogy mit tanultak az iskolában és azt ők is igyekeznek maradandóvá tenni. Az olvasókönyvben a gyermeknek sok szép olvasmány van s jól teszik, ha azokat ők is elolvassák s a gyermekekkel is elolvastatják s igyekeznek abból a tanúságot hasznukra fordítani.

Ezen kívül menjenek el a szülők a téli felolvasó-estékre is s nem fogják megbánni, annyi szépet hallanak. S még ezen kívül az előljáróikkal való érintkezés következtében egymás baján is sokat segíthetnek. Csak egy esetet mondok el. Nálunk szombaton este iskolába jó mindenféle népség: öreg és ifju, férfi és asszony, legény és leány. Ugy ám!

S ott elmondtam, hogy egy tanítótársamnak volt a többi közt egy rossz tanuló fia, ki még beszélni sem szeretett, de ő egy ügyes gondolat-tal kifogott rajta. Addig mindig ütötte, verte, szidta és korholta, de nem használta. Végül azt mondta a fiának, hogy ahány olvasmányt ügyesen megtanulsz olvasni és elbeszélni, annyi 10 filléres kapsz. Nem kellett egyéb a fiúnak, neki dült a tanulásnak s annyira megjöött a kedve a tanulásra és megeredt a *»nyelve sükere«* a beszédre, hogy még olyan eset is volt, hogy egy koronát kellett adjon, de nem bánta, mert a fiu az édes anyjához mind meggyűjtötte és azután jó dologra fordították. Nos e kis példát hallván az emberek, egy emberben követőre talált s mondhatom, jó lelkiismerettel, hogy ez is a kis fiát megjavította ily módon.

És még egyet mondhatok. Amióta az emberek egyetbe járnak, a beszédjük is kezd hasonló lenni az iskolai szellemben való beszélgetéshez.

Jó volna csaknem minden családhoz egy pár jó könyv. Egyik a gyermekek, másik az ifjak és felnőttek részére. A gyermekek részére ajánlom a Kiss Áron és Pósa Lajos *»Apró emberek könyvét«* és a felnőttekére a Tompa Mihály költeményeit és a Bibliát.

Végül, ismét csak azt mondom, hogy beszéljünk iskolai szellemben úgy a családban és mindenütt, mint az iskolában. S általában üldözzük az illetlen beszédet, mert csak így javítjuk meg a népünk erkölcsét, ha az illemes beszédre is reá szoktatjuk.

Kozma Miklós,
áll. tanító.

Irodalom.

Szomorú idők. Így lehetne azokat a korszakokat nevezni, melyeket Ac nád Ignác, A Magyar Birodalom Története című nagyszabású munkájának 9-ik és 10-ik füzetében tárgyal. Az előbbiben főleg II. Endre uralkodását, az utóbbiban pedig IV. Béla második honalapító munkája és a tatárpusztítás tragédiáját rajzolja. Mindkettőben meglep Ac nád szempontjainak eredetiségével, melyek folytán egészen újszerűnek tetszenek előttünk azok az események, melyekről azt hittük, hogy már jól ismerjük más történeti munkák előadásából. Vajha minél szélesebb körökbe be-

nyviroda-
nek össze-
s műsoros

len beszéd-
több, még
beszédet
nt kiáltani
vagy »No,

hogy az
vetkeztében
iként aka-

i szellem-
hogy ott-
lenütt ke-
st. S kü-
ák meg a

szidalom-
más, mint a
vigyázza-
árthatnak,
ejthetnek
akább igye-
széd által a
al inkább

mber nem
mit is?
miből?

jól teszik
is gyerme-
an és azt
Az olvasó-
olvasmány
lvassák s a
eznek abból

lők a téli
ánai, annyi
az előljá-
en egymás
esetet mon-
ba jó min-
s asszony,

ótársamnak
fia, ki még
s gondolat-
tötte, verte,
Végül azt

ányt ügye-
annyi 10
iunak, neki
a kedve a
ere» a be-
hogy egy
mert a fiu
és azután
át hallván
e talált s
ez is a kis

a az embe-
zd hasonló
zélgetéshez.
ádhoz egy
isik az ifjak
szére aján-
ró emberek
Mihály köl-

hogy be-
csalásban
ltalában ül-
csak így
az illemes

ma Miklós,
ll. tanító.

at a korszak-
ác, A Ma-
nagyszabásu
tárgyal. Az
az utóbbi-
tó munkája
Mindkettő-
eredetiségé-
ek tetszenek
ól azt hittük,
neti munkák
körökbe be-

— **Tanárok gyűlése.** Az erdélyi róm. kat. főgimnáziumok tanárai f. évi április 15-én fogják megtartani ez évi közgyűlésüket Kézdivásárhelyen.

— **Nőegyesületi fillérestély.** Nőegyesületünk mult szerdai fillérestélye is változatos műsor és a közönség élénk érdeklődése mellett folyt le. A rendezői tisztet Solymossy Ágnes és Piskóti Erzsike teljesítették, kik az estély sikere érdekében kiváló buzgó-ágot fejtettek ki. Hogy mindent, a mit az előre jelzett műsorban be nem válthattak, annak oka az, hogy a főlkért szereplők betegeskedés s egyéb ok miatt nem jelenhettek meg az estélyen. Különbözn is a rendezők meglehetősen elégedve a sikerrel, mert a közönség igényei teljesen kielégítést nyertek s a megjelentek egy kellemes estély kedves emlékeivel távozhattak el onnan. A szereplők között első sorban említjük fel Szemlér Ferencz tanárt, ki saját költeményeinek felolvasásával kellett feltűnést. A felolvasott verseket tetszéssel fogadták, a mit eléggé bizonyít az is, hogy három ízben tapsolták ki s mindannyiszor újabb költeményeket adott elő. Szent-Királyi Árpád czimbalmójátéka is kedves fogadtatásra talált. Az eljátszott népdalokat igazi érzéssel s kellő gyakorlottsággal szivhezszólóan tudta előadni. Végül gróf Lázár Déneske szaválta el Gyulai P. »Pókainé« cz. költeményét. A kis szereplő kedves hangon adta elő a balladát; bizonyosságot tett arról, hogy idővel még kiváló szavaló lehet. Különbözn bámulatra méltó volt már az a tény is, hogy egy ilyen hosszú költeményt oly kifogástalanul tudott megtanulni. A műsor egyes pontjai között a cigányzenekar játszott. — Végül táncz volt.

— **A »Muzsmai Ifjúsági Egyesület«** sem marad tétlen e napon. Ma (vasárnap) este 7 órakor, saját pénztára javára, az 1848 évi események emlékére tánczvizsgálommal egybekötött ünnepélyt rendez személyenkint 30 filléres és családonkint 1 koronás belépési díjakkal. Az érdekes műsor tíz pontból áll.

— **Kiváló esetek bizonyítják,** hogy a csúsz- és köszvényes bántalmak leghasznosabb gyógyszerere a Zoltán-féle kenőcs. Üvegje 2 K Zoltán B. gyógyszer-tárában Bpest. A leghíresebb orvosok is ajánlják e páratlan kenőcsöt, mely nemcsak a bel-, hanem a külföldön is nagy elterjedtségnek örvend.

— **Adomány a muzeumnak.** Az udvarhelyvármegyei muzeum egyesület nevében köszönetet mondok e helyen Loschdorfer K. Oszkár m. kir. pénzügyöri fővigyázónak, ki az alapítandó vármegyei muzeum gyűjteményét egy drb Kossuth-bankóval gyarapítani sziveskedett Cseholy Adolf, muzeumi igazgató.

— **Hölgyeim!** Legmodernebb és legkedveltebb szépitőszers az egész világon elterjedt Földes-féle M a r g i t e r é m e. Teljesen ártalmatlan zsírmentes arczkenőcs. Meglepő csodás hatása, szeplőt, májfoltot, pattanást és az arcz mindenemü tisztáltságát pár nap alatt eltávolítja, a ránczokat, redőket kisimítja és az arcznak finom, fiatal szint ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszer-tárban.

— **Negyven évig pénztárnok.** Benczédi Ferencz községi pénztárnok és adószedő négy évtizeden át egyfolytában szolgálta a közügyet ezen minőségében. 1863. évi január hóban választotta meg Benczéd község s azóta páratlan hűséggel, tiszta kézzel kezelte a falu és az állam közpénzeit. Soha még »nehézményt« sem támasztottak számadásaiért ellene, mert Benczédi Ferencz a valódi székely becsület utján rendületlenül megállott.

— **Küsmődön** — mint bennünket értesítenek — a község a székely név dicsőségéhez méltón fogja megünnepelni a szabadság hajnala felderülésének emlékezetét. Az iskola nagytermében táncmulatsággal egybekötött színelőadást rendez az ifjúság. Színe kerül Gárdonyi Gézának feltűnést kellett falusi története, »A bor«. A rendezőség élén Márton Árpád a község ügybuzgó fiatal lelkesze áll. Nemes vállalkozás, követésre méltó példa.

— **A Horgony Pain-Expeller** (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipő-fájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt jár-

ványkórna, minő a kolera és hányóháts-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő háziszerr jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f, 1 K 40 f és 2 K árban a legtöbb gyógyszer-tárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« et tessék kérni és a »Horgony« védjegyre figyelni kell.

— **Egy mártással egy óráig lehet írni** a »Turul« szab. tollbetét használatával. Minden tollhoz alkalmazható! Évekig is eltart. Egy drb 10 fillér. Egyedül kapható Udvarhelyvármegye területén a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (B e t e g h Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerekeskedése) Székelyudvarhelyt. Ezen tollbetét egyszerűsége, használhatósága és olcsóságánál fogva páratlanul áll. Hazai ipar! Magyar találmány!

— **Kiadó lakás.** Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. a. egy 4 szoba, konyha, kamra, kettős pincze s ez utóbbiban mosókonyha és sütő-kemence ápril 24-től kiadó. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Törvénykezés.

Verekedő tanító.

Petres Gyula farkaslaki róm. katolikus isk. tanító a botot még mindig a leghatásosabb pedagógiai eszköznek tartja és ahol csak lehet, alkalmazásba is veszi a gondjaira bízott gyermekeseregben. A község lakossága azonban úgy látszik nem tudja kellőképp méltányolni a tanító ur finom nevelési módszerét. Ennek tulajdonítható, hogy a megbotozott gyermekek szülei panaszt tettek a tanító ellen a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnál.

Pénteken foglalkozott ez ügygel a járásbíróság s a tárgyalás során — mely egész nap tartott — vérlázító dolgok kerültek ki.

Egyik gyermeknek fejét bottal úgy megütötte, hogy a gyermek az ütés folytán hosszabb ideig betegesen feküdt. Egy másiknak kezét tette nyomorékká.

Mindezeket a sanyargatott iskolás gyermekek társai, kik tömegesen jöttek be a tárgyalásra, ártatlan őszinteséggel bizonyították.

A bíróság úgy találván, hogy a bizonyított esetek a törvényszék hatásköréhez tartozó súlyos testisértés büntetést képezik, az ügyet a kir. törvényszékhez tette át.

Mindenesetre kívánatos dolog, hogy az efféle cselekmények méltó megtorlásban részesüljenek, mert ha a gyermek az iskolában is csak durvaságot lát, akkor az iskola czélját téveszti és a korosmával egy fokra súlyed.

Hogyan kívánhatjuk, hogy a nép erkölcsös és tisztességes legyen, ha azok, kik hivatva vannak a példával járni előtte, hivatásukat így teljesítik.

Reméljük, hogy a törvényszék példás szigorral fog ez ügyben eljárni. Addig is azonban felhívjuk az esetre a tanfelügyelő ur figyelmét.

— **Bűnügyi tárgyalások.** A helybeli kir. járásbíróság büntető osztályánál e hó 11-én és 13-án megtartott tárgyalások rendén: Magyar János véderő elleni kihágásért 6 napi fogházra és 3 napi fogh. átváltoztatható 60 korona pénzbírságra; Pálhegyi Mózes agyagfalvi lakos tűzvész-okozás vétsége miatt 1 napi fogházra és 1 napi fogházra átváltoztatható 10 korona pénzbírságra; András Mátyás székelyudvarhelyi lakos súlyos testisértés vétségeért 8 napi fogházra ítélték. Ellenben Gergely Józsi Márton, ifj. Fancsali Ferencz, Tamás Józsi András, Kis József, Keresztes Ignác, Kiss Ferencz, Kovács Péter orosz hegyi lakosok közcsend elleni kihágás, valamint Tófalvi Péter, Tófalvi Juliánna, Tófalvi Mihály és Tófalvi Lajos korondi lakosok, súlyos testisértés vétsége alól — vádelejtés folytán — felmentettek.

Csarnok.

M á r c z i u s 1 5 .

Édes tavasz hirdetője,
Szép márczius langy szellője:
Szerellemmel, illatárral,
Dicsőséggel, szabadsággal:
Minden honfi-keblet tölts be!

Hozz hirt a csaták teréről,
Hol virág nőtt honfi vérből;
S szerte széles e hazában —
Kunyhóban és palotában:
Suttogj vértanuk nevével . . .

Mondja el beszédes ajkad:
Nagy csodáját a nagy napnak,
Hogy a »költő« lágy szavára —
Népszabadság oltalmára —
Óreg, ifju talpra áll!

Beszélg az apostolokrul
S védszentünk: Kossuth Lajosrul;
S — mint Szentlélek hajdanába:
— Tüzes nyelvek alakjába —
Áraszd lelkét e hazára! . . .

A félisteneknek adj szót . . .
S lobogtasd újra a zászlót,
Melyen írva áll: »Előre!«
Mely dicsfényt szórt ég-re-földre,
A világot elbűvölve . . .

Vezesd újra a szent harcza
S diadalról diadalra
Segítsd e maroknyi népet,
Mely — bár verejtékes arca —
Dús hónapban alig élhet!

Testesítsd meg a szent ígét,
— Mely csak üres szó ma is még —
Hozd el az »egyenlőséget,«
A rég várt »testvériséget« —
S álprófétákak vess véget! . . .

Édes tavasz hirdetője,
Szép márczius langy szellője:
Szerellemmel, illatárral,
Dicsőséggel, szabadsággal:
Minden szívet, lelket tölts be! . . .

Biró Pál.

Közgazdaság.

Gazdasági egyesületünk köréből. Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület minap tartott évi rendes közgyűlésében kishalmágyi Hollaky Arthur főispán elnök bejelentette, hogy a földmívelésügyi miniszter a székelykereszturi tenyész-állatkiállítás jutalomdíjaira 1600 koronát, az O. M. G. E. egy díszdíjat s 10 darab 10 koronás és az E. G. E. 200 korona pénzdíjat adományoztak. A közgyűlés az elnöki bejelentést tudomásul vette s úgy a földmívelésügyi miniszternek, mint az O. M. G. E. és az E. G. E.-nek nagylelkű adományaikért köszönetet szavazott. Ugyazintén B e d ő A l b e r t és H e l t a i Ferencz orsz. képviselőknek is az államsegély kieszközöléséért köszönetét nyilvánította. H l a t k y Miklós e. titkárnak mult számunkban közölt jelentését tudomásul vették s annak egész terjedelmében való jegyzőkönyvre vételét és a titkárnak ügybuzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavazását határozták el. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése után N é m e t h Albert pénztárnoknak a felmentvényt megadták s hiv és pontos munkaságáért köszönetet szavaztak. Egyes urak tagsági díját, miután azokat behajtani nem lehetett, mintegy 330 koronát törlesbe hoztak. Az 1903. évi költségelőirányzatot 3439 korona 75 fillér kiadással s ugyanannyi bevétellel megállapították s egyuttal a közgyűlés kimondotta, hogy ez évre a titkár 1000, a pénztáros 400, az irnok 120, a szolgáló 50 koronával fog díjaztatni. Az egyesület összes pénzeit az Udvarhelyvármegyei takarékpénztárnál helyezik el. Homoród vidékére mintagazdaságot egyelőre nem ajánlanak. M á t h é Pál indítványára az egyesület felir a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a 7193 korona 21 fillér bika-beszerzési alapot az egyesület által kezelendő üszöbeszerzési alaphoz csatolhassák. O r o s z

hatolnának Acsády magvas és amellet népszerű, szépirodalmi olvasmányként ható fejtegetései, melyek fonálán megmutatja, hogy II. Endre idejében nem a király hibái idézték fel a zür-zavart, hanem a közszellemnek romlottsága. Acsády könyvéből megtudjuk, hogy azok, kiknek hivatása a nemzet vezetése lett volna, önző érdekeknek áldozták fel az ideális célokat és hogy ezeknek a vezetésre hivatott köreknél és tisztviselőknél köréből kiáradó romlottság megmetyelvezte a nemzeti testnek minden egyes szervezeteit, úgy, hogy még az igazságszolgáltatás is kizsákmányoló céllá lett eszközévé! E cél érdekében egymásra uszították az országnak egymással békében élő elemeit és a felekezeteiket és megbénították a király és nemzet erejét. Mert II. Endre el volt telve jóakarattal, védte a termelő munkát és szeretettel gondozta ország gazdasági fejlődését. Kudarczainak okát nem benne kell keresnünk. Így mutatja azt ki Acsády, megértetve azt is, hogy a magyar nép lelkében a jónak olyan tökéje halmozódott fel, hogy még ez a rettenetes metyely sem tudta megsemmisíteni. Mese csak, hogy az ország szegénységbe és nyomorba süllyedt. Magyarország erős volt és gazdag, annyira, hogy még a tatárpusztítás sem bírta tönkre tenni. Csak így érthető a gyors fellendülés, csak így érthető, hogy IV. Béla csodálatos buzgalma, kitartása, munkaereje olyan gyorsan megtermé gyümölcsseit! Megrázó képekben festi Acsády a tatárjárás borzalmaival, de sokkal tanulságosabbak azok a fejtegetései, melyekben IV. Béla újjászervező, újjáteremtő munkásságát magyarázza. Acsády történetírása az igazi történetírás: gyönyörködtet és tanít, mutat és megértet, vezet és felvilágosít. A szó szoros értelmében felvilágosít, mert a legenda s köd mögül kihámozza a igazságot, mely nem mindig a legkellemesebb, de mindig a legfenségesebb!

Egyházi élet.

A IX. Szent Antal felolvasó estély jövő kedden (márczius 17-én) lesz a főgymn. tornacsarnokában. Rendezik: Voith Gerőné, dr. Váentsik Ferenczné és Szabó Gáborné urnók. Műsora: 1. Enek Szent Antalhoz. 2. Szaval Szabó Katalin. 3. Duette. Éneklék Göllner Béláné és Varró Mariska, kiséri Morascher Hugó zenetanár. 4. Felolvas Lukinics Imre dr. főreálisk. tanár. 5. Legenda, Mendelsohntól. Négykézre játsszák Hollaky Arthurné főispánné és dr. Solymossy Lajosné. 6. „Az Ur itél” melodráma. Előadja dr. Fodor Boldizsár, zongorán kiséri Morascher Hugó zenetanár, harmoniumon dr. Váentsik Ferenczné. 7. Enek. Máriát dicsérje lelkünk. Kezdeté délután 6 órákor. Jegyek előre válthatók Tamási Péterné elnökönél.

Különfélék.

Rákosi Jenő válasza az Udvarhely-vármegyei közs. és körjegyzőknek.

Annak idején megirtuk volt a „Székely-Udvarhely”-ben, hogy az „Udvarhelyvármegyei községi és körjegyzők egyesülete” folyó évi első közgyűléséből Betegh Pál egyesületi tag indítványára Rákosi Jenőt, a magyar ujságírás atyamesterét, főrendiházi taggá történt kinevezése alkalmából üdvözölte.

Rákosi Jenő, a nagy író és költő, most folyó évi márczius 11-ről keltezve a következő mély értelmű választ intézte Gálffy István fenyédi körjegyző, egyesületi elnökhöz:

Budapest, 1903. márczius 11.

Igen tisztelt Elnök ur!

Pár heti pihenőmből hazatérve, veszem itthon azt a kedves okmányt, amelylyel engemet az Udvarhelymegyei jegyzői egyesület megtisztelt. Fogadja ezért Elnök ur hála szövegemet és kérem legyen hálám tolmácsa az egész Egyesülettel és minden egyes tagjával szemben is.

Az én szívem és gondolatom, amely minden kincsét a munkának köszöni, legközelebb áll a nemzeti közigazgatás nagy organismusának — legzaklatottabb, legmunkásabb és legszidalmazottabb részéhez: a néhai falu jegyzője utódához, ma bizony az állam jegyzőjéhez. Ebben a nagy organismusban olyan a

világ, mint egy nagy fa életében. Itt fenn levelez, bimbózik, virágot és gyümölcsöt hajtana a fa felsőbb ágai. A kik itt virágot szakgatják, gyümölcsöket élvezik: gondolnak-e eléggé azokra a rejtett gyökérszalakra, amelyek lennt, homályban, a föld alatt a nedvet, a táplálékot, az erőt gyűjtik, melyből a fa koronája él és büszkélkedik? Meggondolják-e, hogy a felső koronát tépni, szakgatni, a gyümölcsöt, virágot szedni és élvezni lehet; a fa nem károsodik, sőt csak annál erősebb munkára serken, annál bokrosabban virágzik és terem. Ellenben, ha a rejtett gyökérszalakat féreg, szárazság, vagy meggondolatlan kéz bántja, öli, csonkítja: ezt megcsinálja az egész fa, a virágzása, a termése, sőt az élete.

Igy nézvéen a dolgot, meg kell telnem a közigazgatás ez alsó szerveinek becsülésével és mikor viszont ők adják a becsülesek jeleit, — meg kell telnem büszkességgel.

Még egyszer köszönöm szíves megemlékezéseket.

Elnök urnak kiváló tisztelettel

híve és szolgálja

Rákosi Jenő.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet márczius 14-iki távirati jelentése szerint: Hűvös, délen elvétve csapadék.

— **A mai nemzeti ünnepélyek sorrendje** bizonyára érdekelni fogja olvasóinkat s épen ez okból a következőkben jelezzük:

1. Az állami kö- és agyagipari szakiskola önképzőköre délelőtt kilenc órákor;

2. a kir. főreáliskola ifjusága d. e. t. i. z órákor;

3. a róm. kath. főgimnázium önképzőköre d. e. fél tíz és negy órákor;

4. az ev. ref. kollegium ifjusági Petőfi-önképzőköre három és negy órákor;

5. a Székely Dalegylet polgári ünnepélye délután három órákor a Budapest-szálló dísztermében;

6. a kereskedő ifjusági kör saját helyiségében d. u. 5 órákor kezdődőleg fogja megünnepelni a nagy nap emlékét. Ez utóbbi műsora a következő: 1. Szózat. Éneklék a dalkar. 2. Nemzeti dal. Szavalat. 3. Alkalmi felolvasás. 4. Szavalat. 5. Elnöki bezáró beszéd. 6. Himnusz. Éneklék a dalkar.

7. A tisztviselői kör este hét órákor a Hungária-szálló (Sándor István vendéglője) éttermében, étlap szerinti közös vacsorával emlékezik meg a nagyidőkről.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Simon Gyula beszercei kir. törvényszéki díjnokot a székelykereszturi kir. járásbírószághoz irnoknak nevezte ki.

— **Fillérestély.** A helybeli jótékony nőegyesület f. hó 18-iki (szerdai) fillérestélye rendkívül élvezetesnek ígérkezik, mert a rendezők dr. Kovácsy Albertné és Félégyházi Mariska minden lehető elkövetek, hogy kedves és vonzó műsorral lépjenek meg a közönséget. A műsor következő számokból áll: 1. Szécsi F.: „Bárány felhők” című 1 felvonásos kedves vígjátéka kerül színre, melyben játszani fog: Nagy Elemér tanár (férj), Varró Berta (feleség), Ferenczy Irénke (szobaleány) és Grün István (inas). 2. Czimbalmozik Ferenczy Rachel 3. Felolvas Ravasz Árpád. 4. Énekel Szentkirályi Árpád. A műsort természetesen táncz fogja követni. Az estély iránt már előre is élénk érdeklődés mutatkozik.

— **Kossuth Lajos** nagyhazánkfia halálának kilenczedik évfordulója e hó 20-án lesz. A gyász, melyet akkor a magyar nemzet öltött, mindig szomorúságot fog jelenteni. Az ország több helyén gyászünnepeket tartanak e napon.

— **A székely akció.** A székelyföldi miniszteri kirendeltség közbenjárására, Darányi Ignác dr. földmivelésügyi miniszter 12573. sz. rendeletével megengedte, hogy az országban levő jeles gulyák és tenyészetek állományából, vagy kisteenyésztőktől kiváló minőségű erdélyi magyar fajta teheneket és üszöket 100 ezer korona erejéig vásárolhasson. Sándor János kormánybiztos, mielőtt ezt a nagyfontosságú kérdést megoldaná, átiratban felkéri a székelyföldi gazdasági egyesületeket véleményük nyilvánítására. A kormánybiztos vármegyénként, a hol arra legalkalmasabb a vidék, csoportosan ohajtaná megkezdeni az erdélyi magyar fajta tehének szétosztását. Vármegyénkben a Székelykeresztur és Erdőszentgyörgy között fekvő köz-

ségeket véli erre alkalmas területnek. Az ügy tárgyalásalközelebről gazdasági egyesületünk ülése elé kerül.

— **Halálozás.** Özv. sepsiszentiványi és uzoni Kispál Gáborné, léczfalvi Gyárfás Katalin folyó évi márczius 8-án 48 éves korában elhalt Borzison. Az elhunytban kishalmgyi Hollaky Arthurné, vármegyénk főispánjának felesége, nagynénjét vesztette el.

— **A polgári önképző** holnap (hétfőn) tartja ez idényben utolsó fillérestélyét a következő változatos műsorral: Szaval Bodó Ádám. „Az új szomszéd” cz. tréfás jelenetet előadják: Weisz Juliska (Margit), Scheffranek Tini (Miczsi) és Papp Irma (Eszter). Felolvas: Wallinger István. Bezáró beszédet mond: Solymossy Endre egyleti elnök. Az estélyt Ágotha Róza, Heichling Helén, Bodó Ádám és Biró Lajos rendezik. — Itt említjük meg, hogy Almási Milimári-jából a próbák szorgalmasan folynak s ezen előadásra a színlapokat jövő héten bocsátják ki.

— **Rákóczi-ünnepély városunkban** ezimmiel mult számunkban megemlékeztünk arról a nagy-szabású hangversenyéről, melyet a helybeli főreáliskola f. évi ápril 2-án fog a Vigadó dísztermében rendezni. Az egyes működőkre nézve téves adatok kerültek tudósításunkba, melyek azonban a műsor végleges megállapítása és közlésekor kiegyenlítést nyernek.

— **Az iparosok ingyenes előadásán** a mult vasárnap gróf Lázár Ádám vármegyei főjegyző tartott — mintegy 200 hallgató jelenlétében — igen érdekes felolvasást „A magyar honvédelemről.” Bevezetéképen a kész örömmel egybegyűlt érdeklődő hallgatóság lelkesedéssel, imaszerű áhitattal énekelte el a Hymruszt, melynek végeztével az előadó vázolta először általánosságban a honvédelem történetét. Majd a részletekre térve, szót a honvédelemnek a legregibb időkbe — a honfoglalás idejére — visszanyúló történetéről. Természetes, hogy más czélok, eszmék, vezérlő elvek voltak azok, a miért őseink a honfoglalás idejében, tökéletlen eszközökkel és fegyverekkel, de szívós kitartással küzdöttek, mint a kereszténység hatása alatt. Ugy a nemzet, mint a hadsereg törzsfők vezérélete alatt állott, dacára azonban a kicsiny harcokképes seregének, mégis biztosítani tudta a magyar magának az európai nemzetek között való ténfoglalását. A keresztény hit felvételével szerveztetve a vármegyék, a nemzet mindenkor erősségei. István király kétféle hadsereget állított fel, egyik a királyi vagy várkatonaság, másik a nemzeti hadsereg, mely az adó után vettelet ki, II. Endre ezt még a határ-örvidéki szolgálattal egészítetle ki. Az auszuk királyok, hogy az idők folytán a tespedésbe ment nemzeti honvédelmet új életre hívják, a baderialis rendszert honosították meg. Mátyás király pedig 30000 zsoldos katonából állította össze híres nemzeti hadseregét, a rettegett fekete sereget. A Jagello királyok alatt a zsoldos hadsereggel felhagytak és 1492-ben újból a nemzeti hadsereget szervezték, ez azonban régi dicsőségét többé soha el nem érhetle. 1516-ban pedig a Mohács alatti mezőn eltemettetett ugy a nemzeti hadsereg, mint az ország koronás királya. A mohácsi vész után uralkodó Habsburg-házi királyok alatt pedig a hadsereg a német befolyás alá vétetik, melynek létszámát aztán toborozással, kényszer sorozással, verbuálással stb. szaporították. — A nemzeti lelkesedésnek, az igaz hazaszeretethek leg szebben megnyilatkozó példája képen állítja elénk az 1848-49-iki honvédelemet, mely után — erős faj- és hazaszeretettől áthatott lelkes beszédét, tanulságos előadását azzal végzi, hogy Magyarországnek elsősorban gazdasági, nyelvi és jogi megerősödesre kell törekedni, semmint a külföldi államokkal szemben követendő háborukra. Ezen érdekes előadás után Csergő István szavalt még Tompa Mihálynak „Cserven a hora” című hatásos költeményét, mindnyájunk élénk figyelmé mellett, mely után általános lelkesedéssel a Szózatot énekelte el az egybegyűlt hallgatóság. A jövő előadáson márczius 22-én Mihálovics Béla fog a fizika köréből felolvasást tartani. (Rendes tudósító.) — Ezzel kapcsolatosan szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy — habár a felolvasás hatásos is volt — téves információ alapján csuszott be mult számunkba a polgárság mozgalmáról keltett híradás. Iparos polgárságunk mai sanyaru helyzetében sokkal inkább el van foglalva létföntartásának kérdésével, hogysem politikai tüntetésekkel töltse drága idejét. S habár ilyenmíkről egyesek ábrándoztak is, az visszhangra egyáltalán nem talált.

Lajos
iránt
csikó
csikó
állam
az im
máva
kiállt
sévén
koron
kérlek
évben
ben.
Arthu
fárad
s a j
S z ö
dr ki

anya
45. S
h a v
v a b
a z
Ma n
szöve
nul v
hívás
kórdj
főjeg
lesz-e
miért

nyába

turi
bál
Páln
rült
nálat
rek,
lése
totta

— E

f c
Első
fen r
üreg
hárit
a „K
gákn

felelő

Iskolahegedük

dal.

Az ügyünk ülése

és uzoni... n folyó... lt Borz... Arthurné... énjét ve-

ön) tartja... kező vál... Az új... Weisz... és Papp... Bezáró... tti elnök... n, Bodó... tjük meg... szorgal... inlapokat

czimmel... a nagy... li főreál... isztermé... zve téves... azonban... özlésekor

a mult... főjegyző... ében —... védelem... gybe gyűlt... zzerű áhi... végezté... sságban... kre térve... be — a... ténéről.

vezérlő... nfoglalás... verekkel... kereszt... nt a had... daczára... k, mégis... európai... eresztény... r, a rem... kétfele... gy vár... mely az... a határ... auszuk... ppedésbe... ivják, a... Mátyás... állította... ett fekete... dos had... a nem... régi di... 1516-ban... etett ugy... onás ki... absburg... a né... létszám... rozással... A nem... nek leg... itja élénk... n — erős... beszédét... Magyar... és jogi... a külföldi

ra. Ezen... val még... mü határ... gyelme... a Szó... óság. A... csics Béla... (Rendes... ségesnek... elolvasás... pján csu... zgalma... mai sa... foglalva... politikai... r ilyes... szhangra

Lajos indítványára az egyesület lépéseket tesz az iránt, hogy jóminőségű egyéves méncsikók, szopócsikóval bíró anyakanczák és három éves kanczacsikók egy e célra rendezendő kiállításon az állam által díjaztassanak. Szabó Istvánnak azt az indítványát, hogy az őszi gépbemutató alkalmával Székelyudvarhelyen gyümölcs- és terménykiállítás rendeztessék az E. G. E. közreműködésével — elfogadták. Sparker Ferencnek 100 koronás adományáért köszönetet szavaztak. Felkérjük az G. E. O Sz., hogy egyesületünk ez évben is díjtalanul maradjon az egylet kötelékében. Szabó István indítványára Hollakó Arthur főispán, egyesületi elnöknek ügybuzgó fájadozásaiért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak s a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó István, Szöllösi Samuel és Demeter Lőrincz dr kiadottak ki.

Közönség köréből*

Lesz-e közgyűlés? A székelyudvarhelyi bóranyag-beszerzési szövetkezet alapszabályainak 45. §-a azt mondja: „Mind en év január havában, legkésőbb február havában közgyűlést tartatik, melyet az igazgató-elnök hivat össze.“ Ma már az évnek március hónapja közepén, a szövetkezet zilált ügyei felől teljesen tájékozatlanul vagyunk s ennek daczára a közgyűlés összehívásáról mélyen hallgat a krónika. Tisztelettel kérjük méltóságos gróf Lázár Ádám vármegyei főjegyző urat, mint a szövetkezet igazgató-elnökét: lesz-e közgyűlés s ha igen mikor és ha nem, miért? Több szövetkezeti tag.

* E rovatban közölteért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Nyilt-tér*

Nyilatkozat.

Folyó év febr. 21-én este a székelykereszturi műkedvelő-társaság által rendezett álarczosbál alkalmával Gál Inczéné és Fazakas Pálné urasszonyokkal szemben részéről felmerült kellemetlen incidens megtörténte fölött sajnálatomat fejezem ki és ezennel bocsánatot kérek, mit nevezett hölgyeknél már személyesen is bocsánatom nélkül megtenni kötelességemnek tartottam.

Rövid használat után nélkülözhetlen.
Igen alkalmas utazásoknál.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.
Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. júl. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetlen fogtisztító szer.

Elsőrangú higienikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátríthatók el ezáltal. Ennél legsikeresebbnek bizonyult a „KALODONT“, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kiegészíti.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti TAKÁCS GYÖZŐ és TARSA elsőrendű mérnöki és hitese szabadalmi ügyvivői iroda Budapesten, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely Udvarhely“ kiadóhivatala is készséggel nyújt egy a vármegyei, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsekelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémzementet, mely vaskorlátoknak és hasonlónak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előméretek szerkesztése.

Legfinomabb cukrász-sütemények

Ernst György cukrászátában Székely-Udvarhely (Főtér, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Nagy gyümölcsös és veteményes kert azonnal haszonbérbe adó. Szombathalván, a vasuti átjárón túl, vasutat érintő, 3, három holdnyi területtel, jól bekertelve több évek is, haszonbérbe adó. Értekezni: tulajdonos Sandner Imréné szül. Kocz Irma cs. és kir. alezredesné urnóval Szászvároson, vagy Kocz Ármán gyógyszerészszel, Székelyudvarhelyt.

Eladó háztelek.

Székelyudvarhelyt a Vár- és Csörgő-utcák között 443-445. ház-számok alatt, a székelyudvarhelyi 1028. sz. tjkvben 10061a., 10082 a/2 hr. sz., 149 □öl területű telek épületeivel együtt azonnal eladó. Levelezéssel értekezhetni: Bonda Péter százados lakásán Budapest, X. Szabóky-utca 12.

Eladó háztelek Székelyudvarhely a Vár-utcában 22 szám alatt fekvő épületes beltelek egy utcái és egy udvari lakással együtt azonnal eladó — Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

Kiadó lakás. Helybeli „Zalogkölcson intezet és betéti pénztár“ szombathalvi városrészben, Mikó-utca 6 sz. alatt levő 3 szoba, konyha és melléképületekkel ellátott házas telke, kerthelyiséggel együtt haszonbérbe ki-, esetleg örökáron eladó. Értekezni lehet Gyarmathy Ferenc elnök-gazgató urral. Székelyudvarhely, 1903. márcz. 12. Biró Áron igazgató.

STANDARD

életbiztosító-társaság Edingburghban, Angolhon. — Alapított 1825.

Magyarországi fiók:
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 4. szám. (Standard palota.)

Évi bevétel 32,000,000 K.
Kiutalt nyereséyrészek .. 170,000,000 „
Vagyon 260,000,000 „
Halálesetek folytán kifizetve 520,000,000 „

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világgötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háboru-biztosítás népfelkelők részére. Díjtáblázatok kívánatra küldetnek. Bővebb felvilágosítás a Székely-Udvarhely-kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca) nyerhető.

Clayton & Shuttleworth

Václav-körút 63. sz. Budapest
mezőgazdasági gépjáratások által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcseplőgép-készletek
továbbá járgány-cseplőgépek, löher-céplők, tisztító-rostát, kontolyozók, kaszfő- és arató-gépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szecakavágók, répvágók, kukoricar-morzsolók, árárlók, őrlő-malmozók, egyetemes acél-ékek.

2- és 3-vasú elék és minden egyéb gazdasági gépek

Részletes díjjegyzékek kinyitva ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

Iskolahegedük és hegedűfelszerelések
nagy választékban és olcsón kaphatók
BETEGH PÁL könyv-, papír-, ír- és rajz-szerkesztésében Székelyudvarhelyt.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

MAGYAR REMEKIRÓK
55 KÖTET

SHAKSPERE ÖSSZES SZINMŰVEI
6 KÖTET

ARUK EGYÜTT
240 KORONA

KÜLÖN:
Magyar Remekirók 220 kor.
Shakspere 30 kor.

Most jelent meg a II. sorozat!

TARTALMA:
Arany János munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferenc.
Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koröndi Pál.
Szigligeti Ede szinművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.
Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

Az öt kötetből álló első sorozat tartalma:
Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.
Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.
Tompai Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lenay József.
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczy Zoltán.
Csiky Gergely szinművei. Sajtó alá rendezte Vadnai Károly.

Minden könyvkereskedésben kapható.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

Minden hétfőn, szombaton és vasárnap a Gergely Ferencz sósfürdőjén meleg fürdő kapható. A fürdőszobák és az ezek előtt levő folyosó fűtve van. Egy kádfürdő ruhával 45 kr.

1215—903. polg. szám.

Hirdetmény.

Dr Gramling László székelyudvarhelyi kir. közjegyző-helyettes közjegyző-óvadéka fejében az Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság által ezen összegben való tulajdonjoga fenntartásával a közjegyzői biztosítási letéti napló 5902. tétele alatt a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalhoz befizetett 4000 korona készpénznek a nevezett takarékpénztár részére leendő kiutalását a kolozsvári kir. közjegyző kamara a kir. ügyesség meghallgatása után engedélyezvén, az 1874. évi 35. törvényzikk 44. §-a értelmében a kir. törvényszék hirdeteményileg felhívja mindazokat kik ezen biztosítékra az idézett törvényzikk 173. §-a értelmében törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket 3 hó alatt jelentsék be, ezen hirdetménynek a hivatalos lapban harmadszori közzététele napjától számítva, mert különben azok tekintetbe vétele nélkül fog a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

A kir. törvényszéknek Székelyudvarhelyt, 1903. évi február hó 19-én tartott üléséből.

Gergely Ferencz,
t. jegyző.

Dr Bodolla Gábor,
elnök.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsöléstül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és megbúzásknál.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéjjel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerész, Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Eredeti friss töltésben és csomagolásban kapható: Nagysolymosi KONCZ ARMIN gyógyszerertárban Székelyudvarhelyt.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1903.

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST VI., Andrásy-ut 2. szám.

LEGNAGYOBB RAKTÁR

egészségügyi, kényelmi és sportcikkeiben

Szagmentesen záró szoba-klosettek.

Hygienikus köpő-edények.

Legjobb minőségű gummi-sárczipők és hőczipők.

Koresolyák és jégpatkók.

THERMOPHOR:

Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3—6 órán át tartja.

Betegtoló kocsik minden árban.

Minden osztályról külön árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek meg.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Rohitsch-Sauerbrunn
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s gyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan eltűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kártonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Sztékküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden fele és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábnek járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régiebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlyűt ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hól olyan nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direktre és czimezzük:

Thierry Adolf „Orangyal-gyógyserter” Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapestben Török F. gyógyszerertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy tárában és Bécsben Hradi L. gyógytárban.

